
U gradovima Srbije predstavljen Model zakona o službama bezbednosti

Datum
dec. '16.
26.

Srbija trenutno ima tri zakona koji uređuju službe bezbednosti a oni nisu međusobno usklađeni, izostala je reforma službi i kontrola i nadzor nad njihovim radom nisu dovoljno zaživeli u praksi i to su osnovni razlozi za donošenje novog, krovnog zakona - istaknuto je na javnim predstavljanjima Modela zakona o službama bezbednosti koje je Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP) organizovao u Beogradu, Novom Sadu, Novom Pazaru i Nišu.

„Ideja je da se ovim zakonom skrene pažnja i uredi bolja civilna kontrola službi bezbednosti, ali i unapredi demokratski poredak u Srbiji. Treba uspostaviti minimum kontrole nad službama bezbednosti i sprečiti njihove civilne nalogodavce da zloupotrebljavaju svoja ovlašćenja i prave štetu“, istakao je predsednik Upravnog odbora BCBP Miroslav Hadžić, koautor Modela zakona zajedno sa Bogoljubom Milosavljevićem, profesorom Univerziteta Union i članom Upravnog odbora BCBP.

Hadžić je naveo da je i prethodnih godina bilo pokušaja da se izmene zakoni, međutim nije postojala politička volja za tako nešto. Iako su postojeće službe bezbednosti, i vojne i civilne preimenovane, suštinske reforme nije bilo.

„Službe bezbednosti nisu reformisane od dvehiljaditih pa naovamo, ali jesu reorganizovane, što je velika razlika. Da biste reformisali morate i zakonski regulisati“, upozorava Hadžić.

U novom zakonu predloženo je da umesto sadašnje tri postoje dve službe bezbednosti Bezbednosno informativna agencija (BIA) i Vojna obaveštajno bezbednosna agencija (VOBA), koja bi nastala spajanjem Vojno bezbednosne (VBA) i Vojno obaveštajne agencije (VOA), a čiji rad bi bio propisan jednim zakonom.

Profesor Milosavljević je naglasio da je Modelom zakona predviđeno i osnivanje Tehničko operativnog centra, nalik onom koji postoji u mnogim zapadnoevropskim zemljama, a koji bi određivao mere za vršenje nadzora elektronskih komunikacija, telekomunikacijskih usluga, tehničke usluge službama i policiji.

„Predlažemo uvođenje Generalnog inspektorata službi bezbednosti kao posebnu službu Vlade Srbije, koji kontroliše i rad službi, i Tehničko operativnog centra. Kontrola i nadzor službi do sada nisu dale najbolje rezultate. Iako postoji skupštinski Odbor za kontrolu službi bezbednosti potrebno je da postoji jača kontrola. Teško je obezbediti političku neutralnost, ali smatram da je operativna samostalnost moguća“, rekao je Milosavljević.

Neka od rešenja koja predviđa model zakona su unapređenje odredbe o poslovima službi poput bezbednosne zaštite institucija, lica, objekata i prostora od bezbednosnog značaja, razmena podataka sa odgovarajućim službama.

„Bezbednost treba da ima jasne pravne okvire kako bi se sprečila povreda prava građana, pogotovo pravo na privatnost. Svaki upad u sferu privatnosti mora imati odobrenje suda“, podvukao je profesor.

Model predviđa i da se prilikom izbora direktora službi bezbednosti poštuje mišljenje predsednika Republike, Skupštine Srbije i Saveta za nacionalnu bezbednost, ali i da se on bira na osnovu stručnosti a ne na osnovu političke pripadnosti ili lojalnosti državnom vrhu.

U diskusijama po gradovima Srbije učestvovali su bivši direktor VBA **Svetko Kovač**, **Semir Tutić** iz Sandžačkog odbora za zaštitu ljudskih prava i sloboda, profesor novosadskog Fakulteta za pravne i poslovne studije **Slobodan I. Marković** Takođe, u debati na Fakultetu bezbednosti doprineo je i profesor **Božidar Banović**.

Stručni tim BCBP je u izradu Modela zakona o osnovama uređenja službi bezbednosti krenuo od zakona kojima je u Srbiji sada uređena ta materija, ali i od čvrstog uverenja da zakonski okvir može biti bitno unapređen. Uporedo su organizovana i dva kruga stručnih konsultacija na kojima su predstavnici stručne javnosti, političkih stranaka i službi bezbednosti izneli svoje mišljenje i predloge o konceptu, strukturi i odredbama Modela.

Organizovanje skupa podržala je Ambasada Kraljevine Holandije kroz projekat „LEGASI - Ka zakonodavnoj reformi bezbednosno-obaveštajnog sistema”, a izradu Modela zakona podržala je Misija OEBS u Srbiji.